

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové v právní věci

žalobce:	R. D. bytem XXXX zastoupen spolkem Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s. sídlem Poděbradská 173/5, Praha 9
proti žalovanému:	Ministerstvo vnitra sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu ze dne 15. 1. 2024, zaevidované pod sp. zn. OAM-171332/DO-2024,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobci vrátil dne 15. 1. 2024 jeho žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod sp. zn. OAM-171332/DO-2024, jako nepřijatelnou, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování žalobcových práv a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žalobcovy žádosti o dočasnou ochranu ze dne 15. 1. 2024, zaevidované pod sp. zn. OAM-171332/DO-2024.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá vydání rozsudku, kterým by soud konstatoval, že zásah žalovaného spočívající v tom, že mu dne 15. 1. 2024 vrátil žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, byl nezákonný. Zároveň požaduje, aby soud zakázal žalovanému pokračovat v porušování jeho práv, a přikázal žalovanému, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu.
2. Žalobce je občanem Ukrajiny, na kterou před vypuknutím ozbrojeného konfliktu přicestoval 26. 12. 2021. Posléze po vypuknutí ozbrojeného konfliktu opět vycestoval z území Ukrajiny 6. 11. 2022 na území ČR, kde zprvu požádal o udělení víza pro strpění, neboť byl v daný moment držitelem víza opravňujícího k pobytu v Polsku, ve vztahu k čemuž byl na pracovišti žalovaného poučen, že v takovém případě není oprávněn požádat o dočasnou ochranu na území ČR. Vízum o strpění nebylo žalobci z totožného důvodu uděleno, načež žalobce požádal o zrušení víza opravňujícího k pobytu v Polsku, ovšem vízum pro strpění nebylo žalobci rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 12. 2023 uděleno. Žalobce se následně dostavil 15. 1. 2024 opět na pracoviště žalovaného, kde podal žádost o poskytnutí dočasné ochrany v ČR, která byla žalovaným shledána nepřijatelnou dle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“), konkrétně s poukazem, že žalobce není osobou dle § 3 Legis Ukrajina.

II.

Obsah žaloby

3. Žalobce předně uvedl, že je mu známa výluka žádostí o dočasnou ochranu dle Legis Ukrajina ze soudního přezkumu dle § 5 odst. 2 Legis Ukrajina, tuto výluku ovšem shledává žalobce rozpornou s právem EU, konkrétně s čl. 29 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001, o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“).
4. Žalobce dále vyjádřil přesvědčení, že splňuje podmínky pro přiznání dočasné ochrany ve smyslu Legis Ukrajina. Žalobce jednak uvádí, že je osobou dle čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „Prováděcí rozhodnutí“), jelikož na území Ukrajiny fyzicky pobýval v době vypuknutí ozbrojeného konfliktu a následně vycestoval z území Ukrajiny až 6. 11. 2022. Jednak dle žalobce české právní předpisy, ani předpisy EU neupravují jako důvod neudělení dočasné ochrany existenci platného víza v době vypuknutí konfliktu. Ustanovení § 5 odst. 8 písm. d) Legis Ukrajina upravuje pouze zánik dočasné ochrany v případě udělení víza opravňujícího k pobytu na 90 dnů, což ovšem dle žalobce neimplikuje opačně důvod pro zamítnutí žádosti o dočasnou ochranu.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

5. V této souvislosti žalobce též uvedl, že byt' byl držitelem víza opravňujícího k pobytu na území Polska, toto vízum nikdy nevyužil, naopak v minulosti využil vízum opravňující k pobytu na území ČR, kde má rodinu a zázemí, což doložil též Potvrzením o příslušnosti k české krajské komunitě v zahraničí, které vydalo Ministerstvo zahraničních věcí dne 8. 12. 2023.

III.

Vyjádření žalovaného k podané žalobě a další související vyjádření

6. Žalovaný shledal výlukou ze soudního přezkumu souladnou s evropským právem, protože čl. 29 směrnice o dočasné ochraně se dle žalovaného vztahuje pouze na případy odepření dočasné ochrany u osob vyjmenovaných v čl. 15 a 28 směrnice o dočasné ochraně. Žalovaný je totiž přesvědčen, že směrnice o dočasné ochraně neupravuje další možné případy odepření dočasné ochrany, u kterých poskytuje volný prostor členským státům ke stanovení dalších důvodů pro odepření dočasné ochrany, na které se čl. 29 směrnice o dočasné ochraně nebude vztahovat.
7. Žalovaný dále uvedl, že žalobce není osobou dle § 3 odst. 1 Legis Ukrajina, jelikož nespadá do žádné z kategorií osob uvedené v čl. 2 odst. 1 Provděcího rozhodnutí, byť se žalobce před 24. 2. 2024 pravděpodobně fyzicky zdržoval na území Ukrajiny, nejednalo se dle žalovaného o pobyt dlouhodobého rázu, jelikož žalobce byl k 24. 2. 2022 držitelem víza opravňujícího k dlouhodobému pobytu na území Polska. Z toho důvodu žalobce nebyl dle žalovaného k 24. 2. 2022 osobou pobývajícím na Ukrajině ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. a) Provděcího rozhodnutí. Žalovaný rovněž uvedl, že žalobce materiálně nepotřeboval dočasnou ochranu jakožto výjimečný institut, když disponoval oprávněním k dlouhodobému pobytu mimo území Ukrajiny. Osobám vyskytujícím se k 24. 2. 2022 na území některého členského státu EU na základě víza ke krátkodobému pobytu či vyskytujícím se na území členského státu bez víza žalovaný naopak dle svého tvrzení dočasnou ochranu přiznává, jelikož takové osoby splňují podmínku pobytu v rozhodné době na území Ukrajiny. Dle žalovaného rovněž není rozhodné, zda žalobce aktuálně disponuje oprávněním k dlouhodobému pobytu na území Polska, jelikož rozhodné pro posouzení této otázky je, zda disponoval řečeným pobytovým oprávněním k 24. 2. 2022.
8. Žalobce následně zaslal soudu vyjádření navazující na vydání rozsudku Soudního dvora EU (SDEU) ve věci C-753/23 (Krasiliva). Na jeho základě je žalobce přesvědčen, že § 5 odst. 2 Legis Ukrajina odporuje právu EU a cizinci musí mít proto možnost bránit se proti vrácení žádosti o dočasnou ochranu jako nepřijatelné soudní cestou. Žalobce taktéž shledává § 5 odst. 1 písm. c) Legis Ukrajina rozporným s právem EU, jelikož dle citovaného rozsudku SDEU nelze omezit možnost podání žádosti o dočasnou ochranu pouze na základě dřívějšího podání žádosti o dočasnou ochranu v jiném členském státě EU, pokud žadateli nebyla na základě této žádosti dočasná ochrana skutečně přiznána, a konečně vyjádřil přesvědčení, že SDEU nezpochybnil možnost druhotného pohybu uprchlíků ve smyslu Provděcího rozhodnutí mezi členskými státy na základě dohodnutého neaplikování čl. 11 směrnice o dočasné ochraně.

IV.

Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

9. Městský soud v souladu s § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal popsany skutkový děj. Vycházel při tom ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s. ř. s.).
10. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce i žalovaný s tímto postupem souhlasili, resp. nevyjádřili nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Veškeré podklady a listiny, z nichž soud vycházel, a jichž se dovolávaly i procesní

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

strany ve svých podáních, jsou obsaženy v žalobcem i žalovaným doložených písemnostech, které byly oběma stranám předem známy, a nebylo navrženo provedení dalších důkazních prostředků.

11. Úvodem soud uvádí, že žaloba v této věci je přípustná, jelikož SDEU ve věci *Krasiliva* dovodil, že čl. 47 Listiny základních práv EU vyžaduje, aby osoba žádající o dočasnou ochranu ve smyslu směrnice o dočasné ochraně měla přístup k účinné soudní ochraně. Žalovaným formulované vztahení garance oprávněného prostředku pouze na osoby uvedené v čl. 15 a 28 směrnice o dočasné ochraně proto neobstojí. V kontextu řečeného je tudíž § 5 odst. 2 Legis Ukrajina rozporný s čl. 47 Listiny základních práv EU, soud proto neaplikoval soudní výluky dle uvedeného ustanovení.
12. Žaloba je důvodná.
13. Mezi stranami není sporné, že žalobce k 24. 2. 2022 disponoval platným vízem opravňujícím k dlouhodobému pobytu v Polsku, které si následně nechal zneplatnit pro účely podání žádosti o vízum pro strpění v ČR. Když je nezískal, podal u žalovaného v této věci řešenou žádost o dočasnou ochranu. Z toho též vyplývá, že mezi stranami není sporné, že žalobce aktuálně nedisponuje dočasnou či mezinárodní ochranou v některém z členských států EU.
14. Žalovaný shledal žalobcovu žádost o dočasnou ochranu nepřijatelnou dle § 5 odst. 1 písm. b) Legis Ukrajina, tj. s poukazem, že žalobce není osobou dle § 3 Legis Ukrajina ve spojení s čl. 2 odst. 1 písm. a) Prováděcího rozhodnutí, jelikož před 24. 2. 2022 nebyl osobou dlouhodobě pobývajícím na území Ukrajiny v důsledku existence dlouhodobého víza opravňujícího k pobytu na území Polska. Tvrzení, že žalobce skutečně vízum opravňující k pobytu na území Polska v rozhodném období využil a na území Polska dlouhodobě pobýval, nebylo ze strany žalovaného blíže doloženo, ze strany žalobce bylo naopak toto tvrzení výslovně zpochybněno. Tato skutečnost je ovšem klíčová pro přijetí závěru o tom, zda žalovaný je či není osobou ve smyslu § 3 Legis Ukrajina.
15. Předmětné ustanovení Prováděcího rozhodnutí se týká situací, kdy osoba s ukrajinskou státní příslušností před 24. 2. 2022 dlouhodobě pobývala mimo území Ukrajiny, ovšem přesto se domáhala přiznání dočasné ochrany v některém z členských států EU, tj. daná osoba by svou žádost podala bez příčinné souvislosti s probíhajícím ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny a mohlo by se jednat o zneužití práva.
16. Takovou situací se sice SDEU ve věci *Krasiliva* explicitně nezabýval, na uvedené rozhodnutí SDEU ovšem navázal Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, a ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42. Z nich vyplývá, že důvod nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu dle § 5 odst. 1 písm. d) Legis Ukrajina je rozporný s právem EU. Žádost je nutné ve správním řízení projednat věcně, přičemž žadateli, který již disponuje dočasnou ochranou či jiným dlouhodobým pobytovým oprávněním v členské zemi EU, je nutné umožnit nechat si existující dočasnou či mezinárodní ochranu zneplatnit. Učiní-li tak, bude mu udělena dočasná ochrana, v opačném případě bude jeho žádost zamítnuta.
17. Žalobce byl přitom ze strany pracovníků žalovaného poučen, aby si pro účely podání žádosti o vízum pro strpění nechal zneplatnit v tu dobu platné vízum k dlouhodobému pobytu na území Polska, k čemuž také došlo. Žalobce tudíž v kontextu výše uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu fakticky vyhověl požadavkům vyplývajícím § 5 odst. 1 písm.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

d) Legis Ukrajina, jelikož nyní není sporné, že žalobce nedisponuje vízem opravňujícím k dlouhodobému pobytu na území Polska.

18. V této věci je tudíž zásadní otázka, zda žalobce je či není osobou ve smyslu čl. 2 odst. 1 Provděcího rozhodnutí. Žalovaný argumentuje, že žalobce není osobou ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. a) Provděcího rozhodnutí, což dovozuje především z existence předmětného víza opravňujícího k dlouhodobému pobytu na území Polska a žalobcem tvrzené skutečnosti, že na území Ukrajiny před vypuknutím ozbrojeného konfliktu přicestoval 26. 12. 2021 přes hraniční přechod ze Slovenska.
19. Tento závěr žalovaného je ovšem zkratkovitý i spekulativní – pouze z existence dlouhodobého víza k pobytu v Polsku a překročení státních hranic Ukrajiny nelze dospět k závěru, že se žalovaný před vypuknutím konfliktu dlouhodobě zdržoval na území Polska, potažmo mimo území Ukrajiny. Žalovaný totiž nijak nedoložil, ve které zemi se měl žalobce dlouhodobě zdržovat, resp. na základě kterých skutečností dovozuje, že žalobce přicestoval na území Ukrajiny 26. 12. 2021 pouze v úmyslu krátkodobého pobytu, a to zejména když se žalobce nakonec zdržoval na území Ukrajiny cca 11 měsíců, tj. po dobu zřetelně přesahující období krátkodobého pobytu. Na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2025, č. j. 5 Azs 72/2024-21, přitom samotná existence víza opravňujícího k dlouhodobému pobytu nediskvalifikuje žadatele z možnosti přiznání dočasné ochrany, naopak je nutné v takovém případě posoudit individuální skutkové okolnosti a prokázat, že žadatel skutečně dané vízum skutečně aktivně využíval.
20. Žalovaný taktéž pominul, že žalobci může svědčit i jiný titul dle čl. 2 odst. 1 Provděcího rozhodnutí, tj. především písm. c) citovaného ustanovení vztahující se na rodinné příslušníky osob dle písm. a) a b) téhož ustanovení, jelikož žalovaný má minimálně dle svých slov na území ČR rodinné vazby a zázemí. Jelikož se žalovaný zabíral pouze otázkou dlouhodobého pobytu žalobce – nadto povrchně – a touto navazující otázkou se vůbec nezaobíral, byl jeho postup ve všech rozhodných otázkách nepodložený. Pojal-li snad žalovaný u žalobce podezření o hypotetickém úmyslu zneužít právo, pak měl takové podezření náležitě prokázat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2025, č. j. 5 Azs 190/2024-20, ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, a ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42), nikoli zneužití presumovat.

V.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

21. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a výše uvedený zásah žalovaného byl nezákonný. Zároveň s tím soud zakázal žalovanému, aby pokračoval v porušování žalobcova práva na podání žádosti o dočasnou ochranu a obnovil stav před vrácením žalobcovy žádosti o dočasnou ochranu jako nepřijatelné.
22. Žalovaný posoudí věc v souladu se závěry veškerých shora soudem uvedených rozsudků Nejvyššího správního soudu a vyvaruje se posouzení zkratkovitého, nepodloženého či spekulativního.
23. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalobce. Žalobce byl zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., již dle rozsudku Nejvyššího

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

správního soudu ze dne 15. 9. 2008, č. j. 4 Azs 51/2008-79, právo na odměnu za zastupování nenáleží. Žalobci by bylo možné přiznat toliko náhradu účelně vynaložených nákladů vzniklých v řízení, které však netvrdil, ani nedoložil. Od soudního poplatku přitom byl osvobozen ex lege dle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. dubna 2025

Milan Tauber v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.